احتمال قرائت به معنا در نقل ابن عبدالبر از ابی بن کعب

شاگرد: در کتاب ابن عبد البر آمده:

> عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ أَنَّهُ كَانَ يَقْرَأُ الَّذِينَ آمَنُوا انْظُرُونَا الَّذِينَ آمَنُوا أَمْهِلُونَا الَّذِينَ آمَنُوا أَخِّرُونَا الَّذِينَ آمَنُوا رَاقِبُونَا وَبِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنْ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ أَنَّهُ كَانَ يَقْرَأُ كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ مَشَوْا فِيهِ مَرُّوا فِيهِ سَعَوْا فِيهِ كُلَّهَذِهِ الْأَحْرُفِ كَانَ يَقْرَؤُهَا أُبَيُّ بْنُ كَعْبٍ..[1]

یعنی اینها نقل به معنا بوده؟ چون می‌گوید «کل هذه الاحرف»، احتمال دارد که تمام اینها را پیامبر قرائت کرده است.

استاد: ما باشیم و ظاهر این عبارت و قرائتی که متداول بوده، ظاهرش این است که همه اینها را شنیده است. نه اینکه مثل انس تصریح کند که من اینها را مرادف آورده‌ام. بلکه همه اینها را شنیده است. ولی مانعی هم ندارد؛ از بعضی از روایاتی که ابی شنیده بود، او هم مثل انس نقل به معنا و مرادف آوردن اختیاری را جایز می دانسته است. این خلاف ظاهر است. لذا علامه طباطبائی برای مصاحف هم فرمودند. فرمودند این صحابه بزرگی که مقری بودند خودشان چند مصحف داشتند. هر مصحفی با مصحف دیگر اختلاف داشته است و همه آنها را هم از حضرت شنیده بودند. در مهر تابان –نه در المیزان- از ایشان نقل شده بود. روز چهارشنبه هم مشغول عبارت مرحوم فیض بودیم. امروز هم یک عبارتی از ایشان دیدم که خدمت شما می‌خوانیم.

شاگرد: شما قرینه‌ای دارید که اینها نقل به معنا بوده است؟ چون ظاهرش قرائت است.

استاد: ظاهرش همین است.

شاگرد: قرینه‌ای که دارید که اینها نقل به معنا بوده است؟

استاد: در صفحه‌ای که صحابه مرادف می‌آوردند از ابی مطلبی را آورده‌ام. اما الآن یادم نیست. باید به آن نگاه کنم.

شاگرد: همین مطلب است. همین نقل را از ابی آورده بودید.

استاد: اینکه خودش مردد است. اگر این باشد قابل بحث است.

شاگرد: شما این را در همان صفحه‌ای آورده‌اید که تا دو قرن نقل به معنا می شده.

استاد: خب، در بحث علمی محتملات هم وسط می‌آید، ما محتمل را می‌آوریم تا بعداً با ادامه بحث معلوم شود که این محتمل محقق هست و شاهدی برای آن مورد هست یا نیست.

شاگرد: خود این عبارت این احتمال را به ذهن می‌زند که نقل به معنا بوده باشد. یعنی به‌گونه‌ای نیست که آن طرفش ظاهر قوی باشد.

استاد: خود ابن عبد البر چیزی نگفته؟

شاگرد: من تا آخر خوانده‌ام چیزی نگفته است.

استاد: البته قبل و بعدش می‌گوید که صحابه چه کار می‌کردند.

شاگرد: فقط می‌گوید: «هذا معنى الحروف المرادة بهذا الحديث»، حدیث هم حدیث استزاده است.

---

[1] التمهيد لما في الموطأ من المعاني والأسانيد ج8ص۲۹۱

بازبینی #2
ایجاد شده 22 آوریل 2024 13:52:05 توسط ... .
به روزرسانی شده 28 مه 2024 16:04:38 توسط ... .